

Älvsborgsgatan

Överste Sven Wergård

Föredrag av Pingo H. Olofsson Sid 4

Plutonchefskolan 1965-66 Sid 5

Getingsmidjan - ingen bisak Sid 8

Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening

Plusgiro 17 10 56-5
Brigadgatan 10 A, 504 31 Borås
info@kamrati15.se

HEDERSORDFÖRANDE Sven Wergård

Ordförande:
Svante Bergh
Tel. 0709-20 21 88
E-post:
svante.bergh@me.com

Svante Bergh

Vice ordförande:
Jan Andersson
Tel.bost. 033-10 15 57
Mobil: 0705-92 69 18
E-post: jan@renajs.se

Jan Andersson

Sekreterare:
Ingrid Ståhl
Tel. 0706-35 55 03
E-post:
iobstahl5@gmail.com

Ingrid Ståhl

Kassör:
Jan Andersson
Tel.bost. 033-10 15 57
Mobil: 0705-92 69 18
E-post: jan@renajs.se

Jan Andersson

REDAKTIONEN:
Älvsborgaren:
Lars Rehn
Tel.bost. 0705-57 71 07
E-post:
larsbarry.rehn@gmail.com

Lars Rehn

Utgivare:
Kamratföreningsförbundet Älvsborgarna

Redaktionen förbehåller sig rätten att på insända bidrag sätta underrubriker och p.g.a. disponibelt utrymme tvingas till avkortningar.

Ordföranden har ordet

Östra Europa står i brand!

Putins Ryssland har fejt och ensidigt attackerat sin närmaste granne och vän - Ukraina.

Vi får inte glömma att Putin sedan 8 år uttalat, att Sovjetunionens undergång var 1900 talets största misstag. Han eftersträvar nu att återställa så mycket av detta som möjligt.

Små länder - som Sverige - ska sitta still i båten, och han kräver att vi utfäster oss att inte gå med i NATO. Vi ska alltså inte bestämma själva i en så viktig fråga!

Striden gäller nu demokrati - eller diktatur. Vinner han, har Putin fler steg i planerna.

Ukraina strider därför för oss alla, och utkomsten kommer att ha betydelse för Europa och Sverige i årtionden.

Jag anser att det är självklart att vi stöttar med alla till buds stående medel med pengar, med militär och civil utrustning och genom att ta emot ukrainare på flykt.

Putin har brutit alla de fördrag han varit med att skapa, som skyddar gränser och tillåter varje nation att göra sina val av säkerhet.

Han har därför trasat sönder, det vi kallar Europeisk säkerhetsordning. Den finns alltså inte längre så där lite lagom, som en del tycks tro.

Det gör att skälen för att inte gå med i NATO, nämligen att inte oroa eller att bibehålla en balans, inte gäller längre. Vilken då balans? Balansvägen är trasig!

Sverige bör därför noga överväga, om vi bör göra gemensam sak med västvärlden och gemensamt verka för frihet och demokrati inom ramen för NATO.

Dessutom räcker det nu inte att sträva efter 2 % av BNP till totalförsvaret. Vi bör nog rikta in oss mot 3 %

Och nu hotar Putin om insats av kärnvapen.

Det är ju förfärligt och man undrar om han är riktigt frisk.

Tyvär har Sven Wergård lämnat oss.

En sån kämpe och hedersman. Han var ju hedersordförande, och har varit av stor betydelse för föreningen i många år.

Stort tack från oss alla, Sven, och vila i frid!

Verksamheten i kamratföreningen flyter på.

Vi hade i januari besök av Christer Ljungwall - Kina expert - som arbetar på Handelshögskolan i Göteborg. Han har varit professor på två universitet i Kina och teknisk vetenskaplig attaché på ambassaden där. Han är idag även en aktiv och hängiven hemvärnssoldat! Han är mycket intressant att lyssna på.

Han var noga med att framhäva, att det som händer runt Ryssland, noga avläses och analyseras av Kina. Gör vi eftergifter, kommer de att nyttjas av Kinas diktator.

Det är därför mycket viktigt att västvärlden så bra har kommit ihop, och enat sig i sin respons. Det torde dämpa även Kinas ambitioner i varje fall på kort sikt.

I februari hade vi en genomgång av Chefen för Arme'n Karl Engelbrektsson. Han började på I 17, har tjänstgjort en hel del på Gotland och varit i Bryssel som såväl insatschef som militär rådgivare.

Han var med tre timmar kvar tvungen att ringa återbud. Det förstår vi med hänsyn till läget. Men - den förnämliga utrustning vi har i kamratföreningen medgav att han närvarade digitalt och höll ett utmärkt anförande och svarade på frågor.

Han sa bl a att det är möjligt att sätta upp två brigader extra på ca 3 till 4 år om pengarna finns. Han var noga med att framhäva långgräckviddiga eldsystem och förde ett intressant resonemang om att överutbilda eldledare. Han betonade också att tillgången till kvalificerad personal kanske är dimensionerande problem just nu.

Med detta, tack för att ni stödjer föreningen och vårt allt viktigare syfte.

Tack också till Anders Bougarth, som ridit ut stormen när vi nu tycks vara igenom Corona perioden.

Vi önskar dig fina år ihop med oss i kamratföreningen.

Svante Bergh
Ordförande

Svante Bergh

Hotet från Kina

Torsdagen 27 jan hade vi nöjet att få besök av Docent Christer Ljungwall, som tjänstgör vid Handels i Göteborg. Han har varit professor vid ett prestige institut i Kina. Han tjänstgjort i Ulan Bator (Mongoliet) och varit teknisk vetenskaplig attaché i Peking. Han har med andra ord en mycket gedigen insikt i Kinas utveckling och intentioner.

Den mycket kunnige föredragshållaren betonade att Kina har en mycket stark tillväxt och därmed också en stark ekonomisk uthållighet. Kina rasar inte i bitar.

Man arbetar utifrån ett dokument med 80 punkter som ska uppnås inför 2050. Man har kontrollstationer på vägen och ligger ofta före i tidtabellen.

Det finns en opposition i Kina i form bl a av 1000 familjer som man behöver ha med sig.

Taiwan anses som en integrerad del av Kina och kan inte anses förhandlingsbar.

Man bedömer att man kan betvinga Taiwan, dels via cyberattacker, dels ekonomiskt, då Taiwan är helt beroende av samarbete med Kina. Affärsmännen i Taiwan är rätt neutrala i frågan om tillhörighet då de förstår sitt beroende.

Ljungberg bedömde att militärt övertagande kan ske inom 10 år då den militära överlägsenheten blivit större.

Han betonade att vi måste ha en nyan-

serad syn på Kina. Vi bör göra analyser och ibland våga säga nej, ibland ja men efter ändringar och ibland säga ja.

Kina har bla hunnit så långt inom ett flertal branscher att vi är beroende av att forska ihop med dem.

Det är också viktigt att följa utvecklingen av Sidenvägen och därmed deras långsiktiga mål att skapa handelslinjer ut i världen. Just nu pågår satsningar såväl i södra Norge som på Jylland som kommer att ha avsevärd betydelse.

Han menade att Lysekil var en försöksballong från Kinas sida, där de lärde sig mycket om hur de ska bete sig i Europa.

Han betonade att Kina såväl är hotfullt i form av diktatur, kommunism, hot, represalier, folkmord som fyllt av mjuka värden som konst, litteratur, höjd levnadsstandard och fruktbara samarbeten.

Han betonade fördelarna Sverige haft t ex i form av ägandeskap i Volvo.

Ljungwall tog också upp kopplingarna till Ryssland Ukraina konflikten. Han betonade att Ryssland har byggt upp en stark ekonomisk reserv och klarar även

en längre konflikt. Han ser möjligheter till samarbete mellan Kina och Ryssland, då Ryssland har råvaror och Kina industri. Men han betonar också misstänksamhet och försiktighet i relationerna. Han bedömde att Ryssland redan haft stora framgångar i konflikten om Ukraina och nog kan nöja sig med dessa framgångar nu.

Han belyste också faran med eftergifter från Väst då dessa noga studeras av Kina och kommer att utnyttjas av dem i sin framtida politik.

Ett mycket intressant föredrag och med mängder av frågor från den corona anpassade publiken.

Svante Bergh / Lars Rehn

Vad är meningen med livet?

Naturen är den som styr våra liv. Det finns bara en mening i och med att det är naturen som styr allas liv, alltså meningen med livet är **Fortplantningen**.

Alla vi människor är vita, gula, svart, bruna

Alla djur, fåglar, rovdjur, boskap ormar.

Alla växter, träd, gräs, frukter.

Alla insekter, flugor, getingar, myggor.

Alla virus, bakterier mm'

Alla fortplantar sig och alla äts av någon.

Naturen styr oss alla.

Naturen försöker att begränsa allt levande så allt håller sig något begränsat.

Nu på de sista århundradena har människor blivit kunnig på att utrota många sjuk-

domar för oss människor, på både gott och ont, men balansen har blivit rubbad, är det glädje eller sorg för vår jord?

Blir det för många av en art ser naturen långsiktigt till att en begränsning börjar. För många harar, harpest, för många fjälllämlar, blir det många rovfåglar och rävar. För många rävar = rävska. För många människor, pest, TBC, lungsjukdomar eller epidemier. På sikt segrar naturen.

På sjutton- arton- och början på nitton-hundratalet födde många av de europeiska kvinnorna tio-femton barn, bara några få levde till vuxen ålder. Nu lever människorna relativt gott och föder vanligtvis två-tre barn som lever till vuxen ålder. De asiatiska kvinnorna föder färre barn och har nu nått under Europas födelsetal, fö-

der nu ett till två barn. I Mexiko har födelsetalet på några årtionden sjunkit från 8 barn till nuvarande 2. De afrikanska kvinnorna föder fortfarande många barn men endast några få lever tills de blir vuxna. Alltså naturen ser till att begränsningen kommer att fungera. Det är naturen som bestämmer allt.

En av vårt lands största författare, Vilhelm Moberg gav ut "Din stund på jorden", mycket tänkbara ord, för just nu är din stund på vår jord. De flesta människor kommer ihåg sina föräldrar och kanske mor och farföräldrar.

Barn, barnbarn och kanske vissa av oss får uppleva barnbarns barn. I bästa fall fem och i undantagsfall sex generationer, mer innebär det inte. Din stund på jorden är nu, så lev väl och förstör inte ditt liv med att vara arg, purken och tycka illa om folk omkring dig utan försök vara glad och positiv.

Lars Rehn

Föredrag av Pingo H. Olofsson

Föredragshållaren visade sin stora kunskap om det gamla fortet och han började med att förklara varför man började att bygga befästningar.

När vi blev bofasta i tidernas begynnelse uppkom behovet av att försvara sitt hus eller samhället.

Man bygger palissader, olika typer av vallgravar och liknande. Man flyttar gärna upp befästningar på höjder. När vapnen utvecklas bygger man tjocka, högre bastanta murar.

Man bygger så man kan skjuta med kanoner i olika vinklar efter murarna, Typ g.a Göteborg, där resterna kan ses runt "Feskekörka".

I mitten av 1800 talet kommer det räfflade eldröret och även bak laddade kanoner.

De nya kanonerna beväpnar borgar/fästningar som Nya Älvsborg. De gamla befästningarna har redan i börja av 1800 talet utgått ur krigsorganisationen används ofta som fängelse. Det räfflade eldröret gör att projektiv banan blir mer stabil (äldre kanoner kunde projektilen börja vobbla eller vika av år något håll. Med nya kanoner kan man nu mer eller mindre bara peka på vad du vill träffa så är det frågan om hur lång ifrån man är eller hur mycket krut man laddar med.

Så andra hälften av 1800 talet kommer en ny typ av befästning från Tyskland / Frankrike där man bygger/spränger ner fästningen under marknivån eller lägger de lågt med så liten målprofil som möjligt.

Sverige började också inse att dom saknar nya befästningar,

KARLSBORGS FÄSTNING

Det mäktiga fästnings bygget på Vanäs Udde påbörjades 1819. Byggtiden var planerad till 10 år, men det blev 90 år. Denna fästning var inte riktigt med i tiden om nu fienden hade kunnat rycka fram så lång in i Sverige.

Varför bygger man Oscar II Fort i Göteborg?

I slutet på 1800 talet kämpar Norge för att åter bli en egen nation. Om detta inträffar finns inget försvar av hamnen och inloppet till Göta Älv och Göteborg, kommer fienden förbi Göteborg kan man till slut hota Sveriges reservhuvudstad Karlsborg.

Redan i slutet på 1800 påbörjas planerna på flera nya befästningar, 1889

finns en topografisk karta som visa placeringen av Oscar II Fort på Västerberget Långdrag Göteborg.

Vilka befästningar som är först och i vilken ordning dom byggs kan man diskutera.

Oskar-Fredriksborg Rindö Vaxholm 1870-1877 är bygg enligt i en sluttning med jordvallar som skydd med minimal träffyta.

Den egentliga första ner sprängda bergsfästning och som är mest lik Oscar II Fort är Vaberget utanför Karlsborg.

Vabergets fästning ligger på berget Vaberget fem km väster om Karlsborgs fästning. På grund av utvecklingen inom det artilleri tekniska området uppstod under slutet av 1800-talet ett nytt hot mot Karlsborgs fästning. Om fienden lyckats besätta det närliggande Vaberget skulle det bli möjligt för dem att skjuta in i fästningen. För att förhindra detta byggde man Vabergets fästning. Arbetet påbörjades 1889 och avslutades 1904.

Det byggs flera befästningar runt om i Sverige.

Nästa fästning är Ellenabbens fort Aspö Karlskrona.

Det byggs extremt massa fort runt Boden. Alla dessa fort har flera gemensamma byggnads tekniska innovationer för tiden.

Sista åren fram till unionsupplösningen med Norge är det väldigt infekterat mellan Norge och Sverige.

Sverige fruktar att Norge ska ta till vapenmakt för att göra sig fri från Sveriges och unionen.

Om Norge tar till vapen vill dom ta tillbaka allt land som danskarna lämnat ifrån sig i fredsfördrag varje gång dom förlorat mot Sverige. Dom kan ju hävda att Bohuslän ner mot Göteborg, Jämtland och en del annat rätteligen är deras då dansken ockuperade Norge i flera hundra år, och inte hade rätt att lämna bort land.

Detta gör att man snabbar på bygget av Oscar II Fort.

Nere vid älvkanten mitt för Nya Älvsborg bygger man ett kasernatt batteri, Götiska Batteriet klart 1902

Namnet får batteriet från Götiska Förbundet som samlar in medel ca 5000 kr i dåtidens pengar för att kunna köpa loss marken till batteriet som man skänkte till Försvarsmakten.

Batteriet är ett så kallat spärr batteri som ska skydda inloppet till Göteborg samt min linjen som finns mellan Kärnberget och Nya Älvsborg.

Officiellt byggtiden för Oscar den Andres fort är 1904 –1907 men man har redan provsprängt och påbörjat vissa arbeten innan detta.

Precis som militären gör idag och alltid gjort visar man upp sina nya förmågor och fordon, båtar, kanoner.

Att man bygger en befästning är inte jättemiktigt visst mycket är hemligt om beväpning utformning samt lite annat.

Men i tidningar från byggtiden står det att kung Oskar II är på besök man har stor fest på båten nere vid Götiska, man skjuter fyrverkerier, gör upp eldar i tunnelöppningarna, allt för att göreffekt.

Signalerna man vill förmedla är segla inte in här med en flotta vi har en stor befästning här.

Vi tackar Pingo för ett mycket intressant och lite annorlunda föredrag av en mycket kunnig historiker.

Lars Rehn

Plutonchefskolan 1965-66

SergO, precis som i fornstora dar

Lördagen den 30 november 2021 samlades 30 elever från plutonchefskolan som muckade 28 augusti 1966. Sammankomsten var föga oväntat förlagd till regementets officersmäss.

Bakgrunden till att detta blev möjligt bygger på att undertecknad 201 Eliasson, dagen före muck stegade jag in till rustmästare Eriksson och anhöll om att få nedteckna nummer och namn på samtliga elever som genomgått utbildningen, godkänts och nu befordrats till furirer.

Rustmästaren ställde välvilligt sitt skrivbord till förfogande. 68 furirer nedtecknades med nummer och namn.

Detta dokument somnade därefter in i min pärm med foton från dom 15 månaderna på I15.

Under hösten 1965 jobbade den entusiastiske kaptenen Dahlåker med att värva medlemmar till kamratföreningen. Han lyckades värva ett antal nya medlemmar. Jag blev ständig medlem nr. 50 i denna förnämliga förening.

Sedan dess har jag med behållning läst samtliga nummer av föreningens tidning, Älvsborgaren.

I ett nummer av Älvsborgaren som utkom under 2019, läste jag en artikel från Militärsällskapet i Stockholm. Inslaget beskrev I15 gruppen i Stockholm, under en lunch. Inslaget inklusive en bild var undertecknat av Börje Johansson. Klockt nog bifogade han sin mailadress.

På så vis fick vi omedelbart kontakt med varandra. Omgående blev jag inbjuden till Militärsällskapet nästkommande lunch vilken jag givetvis tackade ja till. Jag visade där några bilder och namnlistan från 1966. Börje och jag beslöt att försöka hitta så många som möjligt av våra kamrater. Kanske kunde vi skapa en återträff

På olika sätt kom en Excelfil till stånd och personnumrets tre sista siffror kunde nu uppdateras till dom 4, som var en förutsättning för att inleda sökningarna. Tämmligen snabbt hade vi 30 personer med adress, tel. nummer och mail. Börje och jag beslöt att organisera en sammankomst den 16:de maj 2020. Men så kom en viss pandemi i vägen. Vi sköt projektet på framtiden.

Men jobbet med att hitta fler personer stannade inte av. Kontakter gav kontakter via vänner och bekanta. Till slut bestod listan av 58 identifierade personer. Det var ett rent nöje att ringa upp alla dessa och berätta om tanken på en reunion. Med några få undantag var alla entusi-

astiska. Samtalen blev vanligtvis långa, intressanta och innehöll både roliga och jobbiga händelser under utbildningen.

Nu satte vi ut ett nytt datum för vår planerade träff i hopp om att pandemin inte skulle ställa hejda oss.

Anmälningarna strömmande in. Vi blev 30 man som samlades kl. 12.00 på offmässen. I vår övergripande plan ingick att bjuda in så många befäl från den tiden som möjligt. Rustmästare Eriksson avböjde av Coronaskäl. Men dåvarande sergeanten Olsson, SergO tackade ja, vilket glädde oss mycket.

Att återse kamrater som man inte sett på 55 år, är mycket intressant. Tänk vad utseende, kroppshållning och hårfärg kan förändras. Men detta överskuggades omgående av glädjen att återse varandra. Inom några få minuter var samtal, ryggdunkningar, skrönor och ljug i full gång.

Detta var ju den tänkta kärnan i själva sammankomsten. En stund senare bjöd vår eminente krögare Anders Bourghardt till lunch. Nästa punkt var att starta ett bildspel i filmsalen på 4:de våningen. Efter visst strul med nät och kablar kom detta igång. Bildspelet innehöll tre delar: ett kollage av foton från vårt utbildningsår, I15 filmen från regementets nedläggning samt

SVT-filmen från plutonchefskolan 1964-65. Det blev även tid för en promenad till Laddatorpet. Baren öppnade, timmarna rullade på och så serverades middagen. Under middagen var det många som tog tillfället i akt och höll engagerade och intressanta tal. Trots att vi numera är en samling seniora "gubbar" så höll 10 man igång fram till 23-tiden.

Stort tack till alla som kom till träffen. Speciellt tack till SergO som höll ett engagerat anförande om vår tid tillsammans på regementet.

Arbetsgruppen/ Hans E.

Glad Mats S, inför middagen

Olle H, Börje J, Lars J med flera vid överstens bord

Glad Mats S, inför middagen

En berättelse av Lennart Lindén

f.d. chef GU-bat vid I 15, därefter kommendörkapten vid flottan, berättar här om minnen från sina första år vid I 15

Jag är sannerligen ingen vintermänniska! När det är kallt, mörkt, blåsigt och snöigt blir jag som ett dagisbarn. När de fått på sig alla lager med bylsiga kläder för att vistas ute så måste de kissa. Jag är en sån som trivs bäst med värme, ljus, sol, hav och kortbyxor.

Under alla mina militära skolor har jag fått delta i antal "vinterutbildningsveckor" i norra Sverige och det har varit en plåga. Jag har dock lyckats överleva dessa men inte mycket mera. Jag fryser, huttrar och blir kissnödig.

Exempel 1

Jag var korporal och gick på aspirantskolan och under en vecka i Kalixområdet var det skidåkning varje dag. Det var utför, uppför och hit och dit samt med och utan pulkor. Skidorna på den tiden var kronans gamla bruna "trälaggar" från andra världskriget och de var ofta skeva och vinda och lukade tjära. Vi sa på skämt att de verkade vara tillverkade av "propellerträ".

Jag fick alltid de mest skeva. Som alltid i försvaret så måste all gammal utrustning slitas ut innan vi fick det som var nytt och modernt och det fanns på den tiden troligen fem miljoner gamla skidor i möbelförråden som skulle "förbrukas". En sak var dock bra med dessa gamla skidor, de brann väldigt bra i spisen!

En dag skulle vi träna utförsåkning i en mycket brant backe och jag var livrädd. Det gick till så att vårt befäl ställde sig på krönet av backen och sa "Följ mig!!!" var efter han försvann över krönet ner i dalen.

Själva lärdomarna hur man svängde och bromsade fick man tydligen utveckla själv samtidigt som man åkte neråt. Alla de andra i gruppen försvann snabbt över krönet och jag blev ensam kvar på toppen av backen och jag var stel av skräck eftersom jag inte visste hur man skulle bromsa. Till slut insåg jag att även jag måste repa mod till mig och kasta mig ner för backe även om det var det sista jag gjorde här i livet. Det fick bära eller brista. Först måste jag så klart kissa.

Jag grävde och grävde i byxorna och lyckades till slut leta fram snoppen genom alla lager med kalsonger, uniformsbyxor och snödräkt och sedan stod jag kvar på skidorna medan jag kissade. Big misstake!!!! Det blåste en hel del och jag kunde inte se var kisset tog vägen men när jag

skulle åka iväg förstod jag att jag hade kissat på mina egna skidor och det hade frusit till is.

Mitt glid i backen blev således noll och jag fick hjälpa till med kraftiga stavgångar för att kunna ta mig neråt. Detta var pinsamt men blev samtidigt min räddning. Mina kompisar där nere undrade hur det kom sig att jag hade så fruktansvärt dåligt glid och jag svarade att jag hade haft oturen att använt en helt felaktig valla, vilket ju i och för sig inte var någon lögn.

Exempel 2

En annan gång, när jag var furir ett par år senare uppe i Boden skulle vi träna oss i att åka skidor i mörker. Klockan var ungefär 0100 på natten. Vi skulle åka ett par i kilometer i kolonn. I månens sken kunde man ana skidspåret framför sig. På halva vägen måste jag dock stanna och kissa och eftersom jag hade lärt mig att inte kissa på skidorna så tog jag av dem först och ställde dem bredvid spåret.

Även denna gång var det inte mycket av snoppen som hamnade utanför alla byxor men till slut gick det. När jag sedan var klar och fått på mig skidorna igen skulle jag ta på mig handskarna på mina stelfrusna händer för att åka vidare.

Då upptäckte jag att jag hade kissat rakt ner i min ena handske. Jag hade nämligen försvarets vita skidhandskar av skinn med en varm ullvante inuti och dessa handskar satt fast vid handleden med en 25 cm lång rem med ögla så de inte skulle kunna lossna och försvinna.

Jag märkte aldrig i mörkret att den ena handsken hade hamnat rakt under strålen. Eftersom jag inte vågade skida utan handskar i mörkret på grund av förfrysning risken var det bara att sticka ner handen i den kissvarma ullvanten och stava vidare. Det var ganska äckligt men samtidigt varmt och gott till en början så det var bara att bita ihop. Jag tvättade mig noggrant om händerna när jag kom fram.

Exempel 3

Jag var kadettsergeant och elev på Krigsskolan Karlberg och vi var på vintervecka i Boden. Vi skulle bland annat öva oss på att gräva ut och bo på natten i en så kallad snöka ingrävda i en stor hängdriva. (En för övrigt helt värdelös kunskap för en mi-

litär från Göteborgsområdet). (Hur många hängdrivor finns det på Västkusten?)

Jag minns att vi grävde och skottade ut snö som idioter ur denna snödriva så vi fick ett rum stort nog för att kunna sova åtta personer därinne.

Det var väldigt svettigt, vinterklädda som vi var, men till slut var snögrottan stor nog. Vi tog på oss alla kläder vi hade, la ut våra renfällor på "snö golvet", stängde igen ingångshålet med snö samt gjorde ett hål i taket med en stav som vi skulle vicka med up och ner under natten så vi fick luft. Ett tänt stearinljus skulle indikera att det fanns syre i grottan. Om ljuset slocknade skulle vi vicka på staven. Denna övning var inget för folk med anlag för klaustrofobi.

Vårt befäl hade sagt att ifall vi vaknade på natten och behövde kissa så måste vi göra detta i vår fältflaska eller vår termos och lägga den bakom våra huvuden tills vi kom ut ur "snökan" på morgonen.

Mitt i natten behöver jag kissa så klart. Efter att ha druckit upp den sista slatten varm äppelsoppa från min termos kissade jag i denna och ställde den bakom mitt huvud i ett fack i snöväggen

En timma senare vaknade jag av att kadetten Roger Björn från I 17, som låg precis bredvid mig, satt upp och förde ett herrans liv. Han ville veta om man kunde dö av att dricka urin? Han hade vaknat för att han var törstig och där i mörkret hade han fått tag på min termos.

När man är sömndrucken och förvirrad så hinner man faktiskt ta ett par klunkar innan man känner smaker och inser att det inte är varm äppelsoppa man dricker utan varmt kiss. Roger kände att han måste spy så vi grävde oss snabbt ut ur "snökan" så att Kadetten Björn kunde spy utanför. När vi grävde oss ut rasade hela "snökan" ihop så vi fick stå ute i vildmarken i månens sken och frysa samt vänta under bar himmel ett par timmar tills befälen kom. Kadetten Björn fick sedan heta "Pissebjörnen" under resten av kursen.

Lennart Lindén

Lars Wilhelm Kylberg

I Kamratföreningens källarutrymme har vi en gulds katt bestående utav kaptenen konstnären Lars Wilhelm Kylberg. Fristad hed 1914 står det på en akvarell och på konstverket ser man byggnader, tält och annat. Det är en tavla med rymd och skönhet som måste tilltala även andra än dem som har sina minnen från denna legendariska lägerplats.

Konstnären, kaptenen, en gång i tiden officer vid vårt regemente blev aspirant 1891 löjtnant 1900 kapten sju år senare. Kylberg hade tjänstgjort vid generalstabens topografiska avdelning, varit befälhavare för velocipedskola i Axvall samt tjänstgjort som bataljonschef inom Norrbottens försvarsområde.

Kylberg tillhörde en släkt som var rikt konstnärligt begåvad och där målaren Carl Kylberg är det största namnet.

En bekant till honom ägde Örestugan i Sparsör och Kylberg hyrde denna något år efter sin pension. Man kan förmoda att målaren Kylberg gärna strövade omkring i de fagra nejderna vid Öresjö och att han fick användning av pensel och kriter för man ta för givet.

Av sin far fick han under pojkåren rådet att alltid ha kriter i fickan när han gav sig ut i naturen

Vid solnedgången en strålande vinterdag var ett antal officerare samlade på mässen. Bland dem kaptenen Kylberg. När han genom fönstret blickade ut över det vackra vinterlandskapet plockade han fram sina målargrejer för att fästa det fina motivet på sin målarduk.

Han fick även visa sin konst för en större publik. Han deltog i samlingsutställningar bl a vid Liljevalchs konsthall i Stockholm 1921. Skara 1924 i vår stad Borås 1917, 1919 och 1920-23.

Många utav hans tavlor har prytt många väggar då vårt regemente fanns kvar, såsom i kanslihuset och dess trappuppgång. De flesta tavlor fanns i den stora byggnaden som fanns på den nuvarande öppna platsen ca 100 meter öster om vårt Laddatorp.

I denna stora byggnad på tre våningar fanns bl.a. soldaternas marketenteri, en Befäls Mäss samt den stora Älvsborgs Salen där de flesta utav konstnären fanns. Denna stora vackra byggnaden gick till förgängelsen när regementets fortifikations avdelning fick order att spara pengar. Denna byggnad var en av de tre stora byggnader som fanns på Fristad hed, monterades ned och transporterades på järnväg till Borås där de byggdes upp på nytt.

Lars Rehn

Föredrag av Chefen för Armén

Torsdagen 24 feb var det tänkt att vi fick glädjen av att få besök utav **generalmajor Karl Engelbrektson**.

“Före själva mötet hedrade vi förre ordföranden Sven Wergård, som avled för

några dagar sedan, med en tyst minut.”

Så som det var tänkt blev det inte på grund utav som nu alla vet, just detta dygn ändrades världsläget med att Putins som gick över gränsen till Ukraina med sin armé ock stridsflyg.

På eftermiddagen meddelade han att han inte personligen kunde komma p.g.a. han var involverad i beredskapshöjande åtgärder. Han lovade att kunna medverka digitalt och så blev det.

Det riggades upp med mikrofon och bild och helt plötsligt fanns han bland oss på filmduken och digitalt i vår lokal.

Tyvärr blev det inte som tänkt var med vårt möte. Det är stor skillnad att se på föredragshållaren i sin talarstol i lokalen än att se föredragshållaren på en filmduk, Den personliga kontakten saknas.

Efter föredraget talade jag med tioalet åhörare, liksom jag själv inte fick den där riktiga behållningen. Alla var överens om att komma åter till den kväll han kommer på “riktigt.”

Frågan man kan ställa sig; Varför agerar Putin på detta sättet? Är han rädd för att Ukraina går mot demokrati och ev han tanken på att söka medlemskap i NATO och på så sätt han inte kan ha någon “kontroll” över Ukraina.

Ja, frågorna är många: Varför!!

Lars Rehn

Getingsmidjan - ingen bisak

Här skriver Kamratföreningens medlem Sten-Åke Hansson om ett projekt han varit med om.

Våren 2014 blev jag kallad till Trafikverkets huvudkontor i Solna för att presentera mig själv och vilka metoder vi använder inom vårt företag, Pilot Konsult AB, avseende samverkansprocesser, gemensam verklighetshantering, konflikthantering och ett processorienterat ledarskap.

Där mötte jag projektchefen för Getingmidjan som beskrev detta märkliga projekt med sitt lika märkliga namn, men jag blev trots det inte helt övertygad om jag ville ikläda mig rollen som samverkansledare för ytterligare ett stort och komplext järnvägsprojekt, om jag nu skulle få den möjligheten.

Getingmidjan ett stort nationellt prestigeprojekt

Men så fel jag hade, då jag inte förstod att detta var Sveriges mest komplexa, svårbedömda och riskfyllda nationella järnvägsprojekt i urban miljö. Alltså ett högstatusuppdrag! Och som skulle byggas under tre somrar, 2018, 2019 och 2020. Då skulle trafiken vara avstängd under åtta veckor, innan tågen återigen skulle kunna släppas på utan störningar.

Ett projekt med boende i arbetsområdet och med en intensiv fordons- och båttrafik in på knutarna. Dessutom med Sveriges kulturhistoriska centrum, till exempel Riddarholmskyrkan med sina kungagravar, resterna av ett munkkloster och andra mycket gamla och känsliga byggnader, som låg bara några meter från järnvägsspår och tunnlar och som definitivt inte tålde vibrationer.

Så jag tackade ja och fick uppdraget!

Nu startade det omfattande och svårbedömda projekteringsarbetet i samverkan mellan beställare och konstruktör och som lite senare omvandlades till upphandlingsunderlag, arbetsbeskrivningar, ritningar, tekniska specifikationer och krav, samt tillstånd inför den stundande byggfasen.

Denna del tog flera år i anspråk, vilket säger en del av projektets storhet och komplexitet och hur många olika intressenter och ägare som skulle godkänna våra kommande insatser.

Ett mycket komplext, svårbedömt och riskfyllt uppdrag under stor tidspress

Under de stundande åttaveckorsperioderna då järnvägstrafiken var avstängd, skulle de gamla järnvägsbroarna demonteras över Söderström, respektive Norrström, utan rivningsskador, betongfundament förstärkas och omgjutas, över och under vattenytan, lager till broarna bytas ut och dykarbeten genomföras. Först därefter var det möjligt att under samma begränsade tid få de nya broarna på plats och driftsäkrade. Parallellt med detta arbete skulle tunnlar förstärkas och byggas om och nya kabelsystem anslutas för att framtidssäkra vår anläggning.

De nya järnvägsbroarna skulle byggas på varv i Tallinn för att sedan sjötransporteras till Södertälje för att förses med räls och växlar. Därefter sjövägen till Stockholm för att med millimeterprecision monteras på plats över strömmande vatten. Varje brodel vägde mellan 900 – 1 800 ton styck vid lyfttillfället.

Att montera växlar på järnvägsbroar är världsunikt, men som denna gång krävdes för att matcha alla ingående spårssystem mot Stockholm Centralstation. Svårare och mer riskfyllt än så här blir det knappast och ledningen för projektet funderade därför allvarligt om man överhu-

vudtaget kan lyckas med ett sådant projekt under sådana betingelser och med de starkt begränsande byggperioderna varje år, innan tågtrafiken skulle släppas på igen. Likaså om det var möjligt utan förödande förbindelseavbrott på den nationella infrastrukturen och utan skador på omgivningen. Men man repade mod och bestämde sig!

Under avstängningsperioderna skulle alla tåg från södra Sverige vändas och få depåservice vid Stockholm Södra, varvid en helt ny bangård med kvalificerade tekniska funktioner byggdes i dess närhet. Tågresenärerna skulle under samma tid omlastas och dirigeras från fjärrtåg via stationer till pendeltåg och tunnelbanesystem, så att de nådde sina destinationer. I båda fallen utmanande logistikuppdrag för att understödja huvuduppdraget och där möjliggöra rivning och byggnation.

Varje dag passerade 600 tåg över Getingmidjan, men inför vår första sommaravstängning 2018 hade Citybanan tagits i bruk, som går i tunnelsystem under vatten vid Söderström och Norrström, varpå all pendeltågstrafik inte längre belastade Getingmidjan. Nu kom den kritiska frågan om man dessutom kunde köra alla posttåg denna väg, trots helt annat utseende, storlek och tyngd på sin väg till norra Sverige, vilket man till slut lyckades med. Ett år senare var även Söderströmsbron på plats!

Pandemin slår till!

Under de första månaderna 2020 och inför vår sista sommaravstängning, då vår absolut svåraste och största bro över Norrström skulle komma på plats och som nu höll på att byggas i Tallinn, drabbades hela Europa av Covid 19-pandemin och alla länder stängde sina gränser med omedelbar verkan, så även i Estland.

All personal i ledande befattning och alla nyckelpersoner i projektet beordrades i karantän och därmed arbete i hemmet via digitala länksystem. Några av projektets nyckelpersoner insjuknade i Covid 19 och vid denna tid fanns inget vaccin att tillgå. För att övervaka och kontrollera vår broproduktion i Tallinn fick vi starta en egen "resebyråverksamhet" inom vårt projekt med inhyrda privata flygplan och där vår egen regering fick hjälpa oss med inpassering till Estland.

Vi lyckades emellertid få bron sjötransporterad till Sverige i rätt tid, så att rivning av den gamla kunde påbörjas och där den nya bron hann att bli utrustad med spår och växlar inför vår sista åtta veckors- avstängning. Här fick ledningen fatta modiga beslut på osäkert underlag, där konsekvenserna skulle kunnat bli omfattande om vi inte lyckats. I järnvägsmiljö är det inte alltid de synliga delarna som är de mest svårhanterade, utan även allt som har med driftström, signalsystem, belysning och kanalisation att göra. Till exempel skulle cirka 10 000 tråd- och kabelsystem återanslutas för att få i gång tågtrafiken igen.

Men även detta gick vår väg och vi kunde en tidig morgon andas ut då det första tåget i rätt tid och utan driftstörningar rullade över vår sista bro, Norrströmsbron, i riktning söderut.

Därefter har vår projektverksamhet övergått till att finjustera och kvalitetssäkra alla våra tekniska installationer inför slutbesiktning och överlämning av anläggningen till vår beställare.

Ledarskap och medarbetskap i krävande situationer

Men hur leder man ett 3,2 miljarders projekt under pågående pandemi med produktion i främmande land och med flera hundra yrkesarbetare fysiskt på plats på trånga ytor, där en del av dessa även kom från andra länder.

Bara antalet svenska projektörer som ingått i projektet uppgick till 500 personer. Och hur får man alla ingående parter och organisationer att bli kompatibla med varandra och gentemot projektets krav på funktion, med sina ibland divergerande, konkurrerande och oförenliga värderingar, arbetssätt och ekonomiska särintressen?

Ja, det är alltså här som jag kommer in i bilden som samverkansledare, där jag tillsammans med alla ingående parter och deras ledning skall skapa en fungerande organisationskultur som passar uppdraget och där säkra operativ förmåga, framdrift och robusta kvaliteter vid störningar och oönskade situationer.

Behov av gemensamma verktyg, metoder och arbetssätt

Redan 2014 när jag tackade ja till uppdraget ställde jag ett motkrav för min medverkan, som innebar att jag skulle utbilda och samträna alla i ledande funktion samt våra nyckelpersoner under ett tredagersprogram.

Detta var inget som någon tidigare varit med om i sina tidigare projekt och de förstod nog inte heller i början varför vi skulle ha gemensamma verktyg för verklighetshandling, konflikthandling och det så viktiga processinriktade ledarskapet. Men efter att ha genomgått utbildningen ställde de sedan krav på att alla skulle genomgå denna, vilket indikerade att de såg värdet av en sådan investering.

Det har tagit tid att under de dryga sju åren som projektet nu varit aktivt att få till en gemensam organisationskultur och därmed en beteendeförändring när så varit aktuellt. Något som har underlättats av våra regelbundna samverkansseminarier under internatform, där vi gemensamt arbetat med riskhantering, riskreducering och strategisk tidsplanering med konsekvensbeskrivningar för att uppnå robusta egenskaper.

Framgångsfaktorer

Vårt stora och framför allt komplexa projekt handlade inte bara om att lyckas med det tekniskt och logistiskt krävande uppdraget i urban miljö, utan samtidigt göra detta på ett unikt sätt, då inget projekt är som vanligt och därför inte skall hanteras som vanligt. De nya metoderna och hjälpmedlen som vi skulle utveckla hade som avsikt att även reformera järnvägsbranschen med sina beställare, konstruktörer och entreprenörer i vårt avlånga land.

Hur vi lyckades med det sistnämnda återstår att se då detta kräver tid. Däremot bedöms vårt projekt utifrån som ett "skolexempel" på hur man med 2020-talets digitala, fysiska och politiska förutsättningar kan, eller snarare skall, hantera ett stort, komplext och svårbedömt projekt med stor riskpotential. Ja, till och med under påverkan av yttre omständigheter, i form av global nedstängning och pandemi. Självklart har detta inte gått friktionsfritt!

En av projektets absoluta framgångsfaktorer har varit vår gemensamma organisationskultur med våra gemensamma verktyg, metoder och språk, men framför allt för att vi har lyckats rekrytera skickliga yrkespersoner som passerat in i vårt krävande projekt, där många i ledande befattning i detta tekniskt komplicerade uppdrag är kvinnor. Under april månad 2022 är det målgång!

Sten-Åke Hansson

Tidigare officer vid , Älvsborgs Regemente

En mörk dag för Svea Artilleriregemente

Denna händelse är hämtad från boken "Ur Småländska rötter. Släkten Hammarskjöld från mitten av 1800-talet till slutet av 1900-talet". Boken är redigerad av Beata Losman. Händelsen är nedtecknad av Bengt B:son Uggla.

Generalfälttygmästaren, general Ludvig Hammarskjöld, hade meddelat chefen för Svea Artilleriregementet att han önskade inspektera regementets skjutningar på Marma skjutfält.

Regementschefen bestämde att generalen med adjutant skulle hämtas vid Marma järnvägsstation med regementets charabang dragen av ett fyrspann med ridande kusk. Som förkusk beordrades löjtnant Sven Thofelt, olympisk guldmedaljör i modern femkamp och som stångkusk löjtnant Bo Lindman, även han guldmedaljör i modern femkamp.

Färden från järnvägsstationen upp mot mässen, där frukosten skall intagas börjar i trav men övergår raskt till galopp. Vid avtagsvägen upp till mässen svänger man väl snävt och i hög fart. Detta får till följd att vänster framhjul skär ner i diket och charabangen knycker till så våldsamt att båda passagerarna kastas ur och hamnar i en lerig potatisåker vid sidan om vägen.

Löjtnanterna/kuskarna märker ingenting utan fortsätter till mässen. Där ser de till sin förvåning att ingen kliver av. Nedsmutsade och förbannade anländer de så småningom de två passagerarna till fots. Frukosten aväts under duv tystnad.

Skjutningarna börjar i dyster stämning. Det var nervösare än vanligt inför en arg-sint inspekterare. Elden låg galet, Eldledarna korrigerade fel. Allt gick på tok.

På kvällen är det middag på officersmässan i kretsen av regements officerare. När måltiden går mot sitt slut är det dags för hedersgästen, generalen, att tacka för maten. Han äskar tystnad reser sig och säger; Herr överste!

Mina erfarenheter av denna dag kan sammanfattas som så; Hellre än jag åker i regementets charabang fördd av överstens officerare, sitter jag i målområdet när överstens officerare skjuter med kanon. Tack för maten!

Åke Hell

I 15 officerarna firar Lilla Jul

En gammal tradition är att officerarna i samband med juledigheten träffas och önskar varandra en god jul och att regementet är nedlagt sedan 24 år hindrar inte denna tradition.

När alla samlas, så lyckades lillejulkommittén med viss svårighet få ordet och hälsade alla välkomna. Som traditionen bjuder spelades Älvsborgs regementes marsch och så genomfördes en tyst minut för våra bröder som avlidit sedan vi sist träffades. Efter detta började Björn något osammanhängande och tidvis avbruten, berätta om ett antal anekdoter. Många minnen väcks till liv igen och många skratt blev det. Under kvällen serverades det en god jultallrik och som sig bör sjöngs en och annan snapsvisa.

Efter hand bildades det mindre grupper, samtalen och skratten fortsatte under kvällen. Berättelserna flödar och minnen från övningar blandas med högvakten -96 och andra fantastiskt roliga minnen om personer och situationer väl värda att minnas.

Det är fantastiskt att se och höra alla igen. Känslan som infinns sig är att det inte kan vara mer än ett par år sedan vi jobbad ihop, men när man öppnar ögonen,

så kan man konstatera att tiden gjort sitt. När kvällen började gå mot sitt slut, konstaterades av flera att detta är en av årets roligaste kvällar och vart än I15 - kollegor träffas, så är gemenskapen stark.

Lillejulkommittén med Lindvall, Walkar, Håkansson och Rappell i spetsen, hälsar att Lillejul 2022 är bokat till den 9 december. Lägga dagen på minnet, för det är en kväll som kommer att bli en riktig höjdpunkt.

Jan Larsson

Första Vasaloppet

(för hundra år sedan)

På initiativ av infödde Mora pojken Anders Pers i Westmanlands "Läns Tidning" arrangerade Mora-Kamraterna Vasaloppet, en sträcka på nära 9 mil (noga räknat 87 km) följande samma väg som man antog Gustav Vasa färdats på återväg från Sälen till Mora vid sin flykt till Norge 1521.

Loppet blev en stor succé med 115 startade, av vilka 112 fullföljde, trots att loppet gick i rykande snöstorm med igen-sopade spår. En outsider, den unge Ernst Alm från Norsjö, segrade på tiden 7.32.49 med den mer kände klubbkamraten Oskar Lindberg som tvåa på 7.31.01, även lagsegrern gick till Nordsjö. (Vår egen tid)

(Tidspegeln) Lars Rehn

Lilla Jul samt Nyårsmottagning

Som traditionen bjuder har vi haft vår sedvanliga "Lillajul" i december och Nyårsmottagning första januari.

När regementet existerade och vi utbildade soldater, var det en mångårig tradition eller sed att på de olika mässarna firade den så kallade "Lillajul" med fest och spex samt någon sketch framförd av egna förmågor, naturligtvis med julbord och tillhörande drycker.

Nu är både soldater och befäl borta men traditionen försöker vi bevara. Kanske är det lite mer stillsamt än på den tiden. Traditionen finns kvar men nu lite lugnare med Kamratföreningens medlemmar.

Den 10 dec dukade vår förträfflige mäs-sinehavare Anders Bogart fram den goda och fina julmaten och när medlemmarna ätit sig mätta kom Toarps Lucia med sina tärnor och förgyllde kvällen med mycket vacker seriös sång.

Ja, som brukligt är, delade Jan Andersson ut till alla 76 deltagarna den sedvanliga Lussenålen under det att Hemvärnets kvartett bjöd på sin taktfulla fina musik.

Förutom Hemvärnets musik fick vi efter och under maten lyssna till pianisten Arvid Hills vackra musik.

Som brukligt möttes alla festdeltagare redan utanför Kanslihuset utav två Caroliner, som sedan svarade för "skyddet" under kvällen.

Och så till nyårsdagen . . .

Den mycket gamla traditionen med nyårshälsningen på mässen till alla officerare med damer den första dagen på året

har även den blivit en tradition nu med Kamratföreningens medlemmar. kl. 14.00 hälsade Jan Andersson ett trettio-tal medlemmar välkomna och önskade alla "Ett Gott Nytt År".

Efter detta bjöd Anders till bords för kaffe och traditionsenligt serverade Anders sin specialitet" den mycket goda "Rydalstårtan".

Lars Rehn

Världsunik "flyghangar" räddar Västsverige

Världens "hemligaste" jaktflyg gömde sig under andra världskriget i ett berg i Säve utanför Göteborg.

Sveriges flygvapen var till skillnad i nutid ganska så litet på 1930-talet men redan 1943 började det byggas upp och landet skulle förfoga över åtminstone sju flottiljer. Överbefälhavaren slog då larm om läget och två flottiljer började byggas. En av dem blev F9 i Säve och den andra F10 i Ängelholm.

F9 fick namnet Kungl Göta Flygflottilj och fick som huvuduppgift att försvara Göteborgs stad, samt västra Sverige med dess hamnar. Dåvarande kronprinsen Gustav Adolf var hedersgäst då F9 invigdes på nytt den 13 oktober 1943. Redan då diskuterades om säkerheten på flottiljen skulle klara ett fientligt flyganfall.

Tanken fanns redan då att spränga in en hangar i berget och snart var byggandet igång. Efter en ganska så kort tid hade 8 000 kvadratmeter stort berggrum med åtta meter tjockt bergtak sprängts ut och gett

plats för en hangar med servicestationer, verkstäder, förråd och kontor.

Flygledartornet fanns dock fortfarande ute i det fria och var oskyddat. En betongbunker fanns som skydd om ett anfall

kom och med en brandmansstång kunde personalen ta sig ned i berget. Många tillbyggen gjordes senare med sex sidotunnlar.

De första flygplansmodellerna var J 8, J 11, J 22. Jetepoken inleddes med J 28

Vampire, som var landets första "realplan". Flygplan 29 "Tunnan" lanserades 1951, som blev en stor succé.

(Boken "Gilla läget") / Lars Rehn

Händelser från 1944

Hittade en gammal tidning från 1944

Detta år började freden skönjas, det såg ljusare ut i samhället efter att kriget som varat sedan 1939-40 började ta slut. En av rubrikerna var: Passagerarplan av flygande fästningar. Några av de nödländade amerikanska planen överläts till Aerotransport och byggs nu om till trafikmaskiner för användning på långlinjer efter kriget.

Längden är 23,5 meter och spännvidden 31,5 m, flygvikten 25 ton och aktionsradien 4 600 km vid en marschfart om 310 km pr timme. Upp till 24 passagerare kan medföras jämte 3 ton fraktgods ombyggnaderna utföres av SAAB i Linköping.

SILA skrev kontrakt om snar leverans av 10 fyrmotoriga trafikplan av typ Douglas DC4

Svenska flygindustrin på frammarsch

Serietillverkningen påbörjades av ett nytt helsvenskt jaktplan med beteckningen J

21, en konventionell typ med skjutande propeller mellan två stjärtbommar, vid Saab i Linköping. En värdig efterföljare till de från 1943 serietillverkade B 18 (bombplan från Saab) och J 22.

Även den civila flygindustrin visade framsteg genom två ensitsiga nya typer, det lilla miniatyr planet BA-4 byggt vid flygindustrin i Halmstad. Hägglund och Söner i Örnsköldsvik började leverera ett nytt tvåsitsigt skolplan, SK, till flygvapnet.

Kraftig kryssare

Kryssaren Tre Kronor - Sveriges hittills största krigsfartyg - sjösattes vid Göta-verken. Fartyget är på 7000 ton. Längden 180 meter och maskin styrkan betecknar rekord för svensk byggda fartyg.

En svensk småbil

På en stor utställning i Kungliga Tennishallen i Stockholm visade Volvo två nya personbilar, en fyrsitsig och en sexsitsig.

Den fyrsitsiga vagnen, med betäckningen PV 444, tilldrog sig stort intresse. Denna s.k. svenska folkbilen är modernt strömlinjeformad och väger endast 890 kilo netto. Den bensinsnåla toppventil motorn ger 40 hästkrafter

Kuriosa

"Sveriges Radio" blev från 1 januari Radiotjänsts anrop i etern. Det gamla anropet "Stockholm Motala" gick därmed till historien.

Nedtecknat av Lars Rehn

Soldaten och soldathustrun

Carl-Martin Bergstrand har skrivit hur vårt språk förändras under dom sista 200 åren.

Mången soldat fick order att bryta upp mot "folkets fiender", så även i våra bygder i sjuhäradstrakten. Soldater som tjänade Kungl. Älvsborgs regemente. Soldaten kunde vara borta från sin bygd och familj under flera år. Många gånger hände att han inte återvände. Ett exempel på en krigares testamente hittades i en dagbok från 1808.

Mål nr 133. Sedan jag med pigan Anna Lisa Andersdotter på Torgilstorp beslutat och överenskommit att i den treenige Gudens namn ingå i ett lovligt äktenskap, vill jag härigenom skriftligen kunnigt göra det all min lilla egendom i löst och fast eller av vad namn det helst vara månne, skall denna min kära fästernö Anna Lisa härigenom skänkt och testamenterat varda, så att mina släktingar eller någon annan ej det minsta klander äger göra härutinnan, ifall jag under min comendering skulle genom den Nådige Gudens skickelse varda utur detta timmerliga livet till ett evigt för-satt.

Torgilstorp den 12 mars 1808, Johannes Frögd, soldat vid Kongl Älvsborg Regemente, som själv hållit i pennan.

Ett annat öde beskrivs för den ensamma och fattiga soldathustrun som under flera år ej fick någon underrättelse från i fält bortavarande man året 1808.

Domboken, mål No 31.

Då soldaten Sven Ståhls hustru Sara Persdotter på torpet Prästås i Varnums socken under sin mans frånvaro och vistande i Pommern låtit sig belägras av okänd mansperson, varav hon blivit havande och barn framfötts samt såmedelst enfalt hor, är hon å bemålte sin mans åkärande sakfällts till 80 daler samt böter att betalas med 26 riksdaler 32 skilling, varifrån dock målsägardelen såsom eftergiften kommer att avgå, så att hon endast erlägger kronans och härandets andelar med 17 rd 37 sk och därjämte betalar till Fristads kyrka 32 sk samt undergår hemlig skrift (i kyrkans sacristia) och anlösnings, kommande äktenskapet mellan henne och dess man Ståhl att fortfa-ra, emedan han förlåtit sin hustru dess brott och därå ej gör något avseende eller från henne åstundar varda skild.

Skulle Sara P:dr ej mäktat betala de henne ådömda böter, måste hon för dem avstraffas med 16 dagars fängelse vid vatten och bröd men kyrkoplikten erläggas eller med arbete avtjänas vid kyrkan.

Mål nr 101 gäller numera avlidne soldaten Mars hustru Lisa Mars, på Murarps soldatestom som medan hennes man ännu levde och vistades i Pommern låtit

sig lägga av okänd man och barn framfötts. Hon dömdes att böta 80 daler samt att på så sätt Kgl. Förordning den 18 nov 1741 och Kgl. Brevet 17 oct. 1778 föreskriver undergå hemlig skrift och avlösnings. Hon kunde i brist på penningar få avsitta med fängelse.

Oftast var soldaten omtyckt i bygden men så var inte fallet med alla. Det som soldatnamn mindre lämpliga namnet Hjertskräck bars på 1770-talet av en soldat från Kungl Älvsborgs regemente som blev avskedad.

Nr 58 i domboken. Ett ombud för rotebönderna uppläste. Högaktad Herr Kronolänsman. Ehuru ogärna jag vill klaga på någon människa nödgas jag dock nu för Min Herre angiva samt anhålla enjigt dess Embetsåtgärd att till allvarsammaste laglig näpst befordera och tilltala avskedade soldaten Anders Hjertskräck för att uti flera år under dess tjänstetid som soldat för Ubbås, mitt frälsehemman, som även sedan med tråtor och ett otidigt uppförande sig förhållit emot dess rotebönder, mina frälsebönder, den forne Lars Nilsson och boende i Stommen samt den senare åboen Anders Jönsson ehuru dessa sökt på allt sätt fullgöra sina skyldigheter emot denne sin forne soldat, och vilka av sina grannar alltid varit kände för beskedlige män, och ehuru de vida betalt hans mat och drickspenningar mer än andra soldater bekommit, har Hjertskräck alltid visat sig missnöjd.

Lars Rehn

KUNGLIG ÄLVSBOGARS REGEMENTES
KAMRATFÖRENING

Överste Sven Wergård

Vill med detta meddelande informera alla medlemmar om att vår tidigare ordförande Sven Wergård har avlidit. Han insomnade natten till tisdagen 15/2. Sven var den personen som tog tag i Kamratföreningen när Regementet lades ner.

Genom sin energi och förmåga att ta tag i saker och ting lyckades han organisera upp Föreningen igen. Sven lyckades med sitt sinne för personer få till en styrelse som under hans ledning kunde skapa förutsättningar för en Kamratförening av mycket hög klass.

Hans idérikedom var ofantlig! Han höll en väldigt noggrann kontroll på verksamheten och satte in personer med goda kunskaper om olika verksamheter att ta hand om olika grenar i föreningen. På så vis skapades Laddatorpet, Biblioteket, Mässen, Fjärde våningen med Föreläsningssalen och en verksamhet som bevarar vårt kulturarv med föredrag, Fristadsmarsch och resor till olika historiska sevärdheter. Utan att Sven tog tag i detta hade Föreningen inte existerat i dag.

Som person var Sven en man med en stark vilja och en målinriktning av stora mått. Han genomförde sina idéer med vänlighet och stort stöd till alla andra i styrelsen. Han var gemytlig och försökte inte framhäva sig själv utan var en person som alla ville umgås med när vi träffades.

Vill med denna skrivelse hylla Sven Wergård för allt han har gjort för Kamratföreningen och för vår vänskap! VILA I FRID!

Borås 22-02-21

STYRELSEN – JAN ANDERSSON, VERKSAMHETSANSVARIG

Minnen

De allra flesta av oss strävar ju mot att erhålla något slag av social status. Under indelningverkets tid åtnjöt den indelte soldaten hög status bl a för läskunnighet m m.

Nu kan man ju fundera på vilken status nya befäl kommer att få.

Som nyutnämnd sergeant och nygift besökte jag tillsammans med min fru mittföräldrahem i Skene. Efter middagen så tog vi en promenad i samhället och mötte då en äldre dam – Augusta – hos vilken min far sin ungdom en gång hyrt ett rum. Jag hälsade artigt.

- Å et inte Gustafs pojk?
- Jo svarade jag
- så långer han har blitt
- Ja man växer ju till sig svarade jag,
- Å lilla frua har han mä sek. Å vad gör han nu för tia?
- Jag är på regementet, svarade jag
- Kors ä han på regementet och vad gör han där?
- Jag är sergeant svarade jag.
- Augusta himlade. med ögonen och sade sedan
- ä han sergeant och inte gått en åt hövet.

Det var status det.

En kamrat från P 4 ringde till arméstaben för att efterhöra hur det gått med hans ansökan om avsked (vi gick på Försvarets Lärover i Uppsala) för han tänkte läsa till lärare.

På arméstaben svarade i telefonen:

"major N N".

"Detta är furir H från Försvarets Läroverk"

FURIR skrek det till i telefonen.

Pang – sedan lades luren på.

1959 gjorde jag FN-tjänst. På sensommaren gratulerade min kompanichef, mig med viss ironi, mig till min nya regementschef överste Uller, som skulle tillträdde 1/10. Uller hade fram till dess varit chef för Infanteriets skjutskola på Rosersberg.

Uller var ganska och bister och talträngd. 1959 bestod I 15:s Underbefälsskår av 120 befäl -rustmästare, överfurirer och furirer.

När överste Uller tillträdde som regementchef – har det berättats för mig – hade alla underbefäl samlats i regements-salen, När Uller gick förbi skulle var och en presentera sig med sitt namn. När Uller kom till furirerna blev det "Alm, Good, "Glad, Svärd, Buller". Då brast det för regementschefen. "Driver ni med mig?" "Nej överste" blev svaret.

Överste Uller blev så "fruktad" – han bodde på Kristiansfält – att vid 8-tiden varje morgon var kaserngården tom på verksamheter. Alla "undvek" att drabbas av regementschefens eventutella utbrott. De flesta verksamhet bedrevs i "regementschefs hindrande terrängen."

1958 hölls FOTOLLS-VM i Sverige. I avslutning till detta fick TV sitt stora genomslag. Det var

Inte så många som hade TV hemma. På underbefälsmässen lade alla befäl 10 kronor var – 1.200 kronor- vilket räckte till att inköpa en svartvit TV hos Rydén Radio, sannolikt var en 17-tummare – kan ha varit en 15-tummare.

Den var inte stor, Färg-TV fanns inte vid denna tid. Apparaten placerade i mässens största rum. När Sverige spelade finalen var mässen så fullbelagd att vissa fick stå i dörröppningen till regementssalen.

En god vän till mig berättade för mig – hans pappa var kasernförvaltare på I 17 – en historia om överste Claes Skoglund, när denne blev regementschef på I 17.

En solig morgon när regementschefen gick runt på I 17 kom han till ett förråd där dörrarna stod öppna. En person låg under en traktor och svetsade, bara fötterna stack fram. Hängande mot, dörrkarmen rökandes en cigarett stod en värnpliktig malaj.

- "Vem är chef här?" frågade Skoglund
- "Det är August" svarade "malajen"
- "Ta hit honom" sade regementschefen

Malajen sparkade på fotsulorna och sade sedan på bred Göteborgska "Du August, det är en ilsken kapten här som vill prata med dig". När överfurir Augustson så småningom kom fram, åkte han på en våldsam utskällning. När den upphörde svarade överfuriren lugnt – "känns det bättre nu?"

Skoglund gick ilsken upp till sitt tjänsterum, ringde kasernförvaltaren och beordrade honom att omgående infinna sig. Skoglund berättade om händelsen och fastställde att överfurir A omedelbart skulle placeras på trupp så han fick lära sig att uppträda som befäl.

Kasernförvaltaren titta lugnt på regementschefen och sade sedan: "då föreslår jag att vi skickar hem samtliga värnpliktiga och låser kasernerna, för överfurir Augustson är den ende som kan få allt att fungera."

På I 15 tjänstgjorde 1958 löjtnant Ljung som chef för Instuktörsskola1. Vid ett tillfälle hade furirerna ett skriftligt prov i stridsteknik, När provet rättats och kom tillbaks fanns följande kommentar av läraren hos en av eleverna: Se svensk psalmbok 452 första versen. Där kunde man läsa "Jag går mot döden vart jag går"

Björn Jennerhed

Någonstans i Sverige

Min far berättade många händelser under som, det hette Beredskapstiden. Detta hände i trakten av Onsala och han förde befälet över en postering. För det mesta var det lugnt och stilla men ibland skärptes bevakningen. Vid denna händelse var den som stod som post en mycket skärpt soldat, lämnade inget åt slumpen.

Chefen för denna del var general S.son som en kväll ville pröva posterna. Han

smög försiktigt i halvmörkret fram genom buskar och snår och försökte flytta på storm hindret. De övriga inspekterande höll sig tysta i bakgrunden.

Posten hade ögonen med sig och ropade -Halt!. Generalen arbetade dess ivrigare vid stormhindret.

Halt eller jag skjuter skarpt. Både röst och rörelser övertygade generalen om att

det var allvar, som då talade om för vakt-posten hur det förhöll sig.

Generalen med följe passerar spärren, där den barske vaktposten står, Med en glimt i ögat frågar han vad hade hänt om jag inte stannat?

Då hade någon överst blivit general. Generalen skrattade. Lika Kwick i truten som i nyporna tror jag. Generalen gjorde honnör och skrattade .

????? Lars Rehn

Lars Rehn

Lösningen insändes till:

Lars Rehn, Svängrumsgatan 23,
502 47 Borås, eller på min mail
larsbarry.rehn@gmail.com

Senast: 2022-06-01

Insänt av:

Sänd in meningens innehåll på de
skuggade rutorna. Tre insända rätta
lösningar dras och erhåller varsin
Trisslott.

Vinnare av rätt lösning Kluriga rutan nr. 63

Lennart Skoglund, Viskafors

Maj-Britt Ericsson, Kålleröd

Bengt Hjort, Sexdrega

Alla ni andra som löser rutan utan att
skicka in, gör det! Dumt att inte chansa!
Du kan ju bli miljonär.

Visste du

Allting har ett pris brukar det heta.
Människans kropp betingar också
ett pris:

Någon har räknat ut att vår kropp är
ganska så billig, fast vi själva tror att
den är ovärderlig. Om man räknar
vad grundämnena i kroppen ger i
dagsläget blir följande. Fetthalten
motsvarar sju stycken toalett-tvålar.

Vi innehåller järn, ungefär som en
vanlig spik. En del av oss är ganska
söta men kommer ändå inte upp i
mer än två strukna teskedar. Med
kalkhalten kan man krita en frigge-
bod men fosforhalten i vår kropp
räcker till fantastiskt många tänd-
stickor, nära 2.200 stycken. Svavel-
halten räcker till ett plån på en tänd-
sticksask. Så vi betingar ett pris på
kanske några hundralappar.

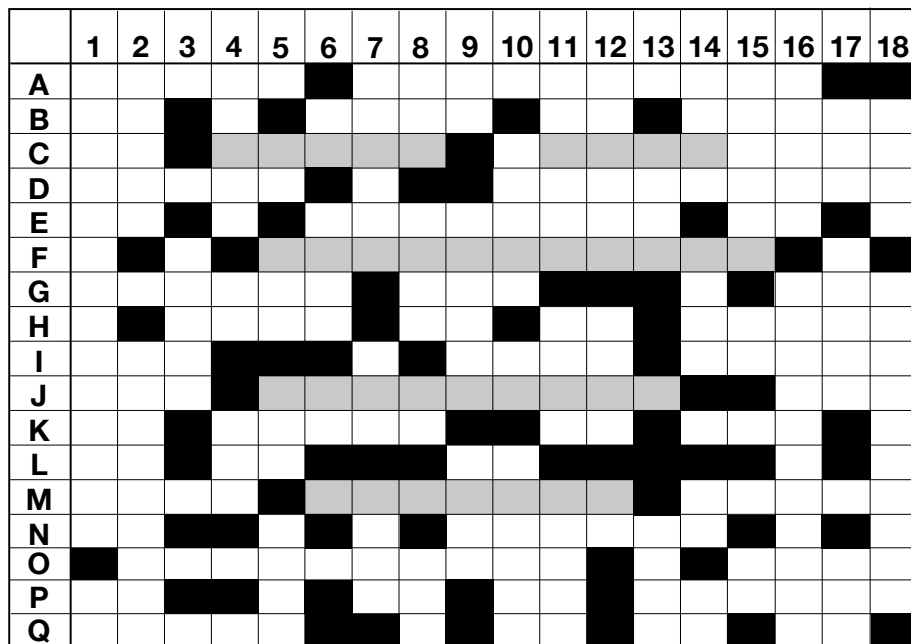
Att bikolibrin är världens minsta få-
gel och väger ca 2,5 gram.

Att ett normalt hjärta slår ca 100.000
slag på ett dygn.

Lars Rehn

Kluriga rutan nr 64

Konstruktör Lars Rehn

Vågrätt

- A. Karl. Ett av rummen i lägenheten
- B. Kvar efter brand. Grismamma. Engelsk lyxbil. Snart midnatt
- C. En ton. Kan man få i hemmet. Ännu värre.
- D. Äldre än TV. Östen, Nicklas o Ivar. Militärt vapen.
- E. Aftontidning. Den personen är sedd. Ger bonden ekonomi.
- F. Sådana böcker är roligt att läsa.
- G. Har barnbarn. Sätt dit ett F, då blir det fusk. Görs ekan eller en blomma.
- H. Mansnamn. Teknik. Ett mästerskap i distriktet. Mer än bjuda..
- I. Ett y som andra bokstav blir det en östbo. Finare er. Mer än hundra.
- J. Kan ros.. Sådana kan man lyssna till. Så många kronor i vårt vapen.
- K. Skolämne. Brevbärare i gamla krig. Finare än att ta.Stad i Italien
- L. Inge o Rosa. Konstruktörens initialer. Utan anmärkning. Ställ dig så i blåsten
- M. Granne. Följer dagar. Bor i Dalarna.
- N. Storbritanien. Skall göras om tjuven kommer in.
- O. Är löjtnanter och generaler. Lär man småbarnen.
- P. Reklam. Får babyn. Hemligt namn. Fixar.
- Q.Är ungmön. Sådana batterier finns. Att kunna sägs det är... Eventuellt

Lodrätt

1. Är våra medlemmar med i??
2. Är kinesen, ja även japanen. Ett av länen i Västergötland.
3. Ludvig Kalle. Tänds till Valborg.
4. Osäker. Kort fröken. Vill man ha på kräftkallaset
5. Extra ordinarie. Så kan Jan stavas. Tall. Kommer alltid en i tävling.
6. Ska man ha i punschen. Sådana organ har du. Grovt grus.
7. Är längdhopparen glad om han ... Vill fången vara. Arg.
8. Både träd och dosa. Finns i patronen. Inte våran. Stad i Brasilien.
9. Får man göra i ekan. Bra att ha till att äta tårta. ????
- 10 Godis. Doktor. De växer nära vattnet.
- 11.Kan kanske ge pengar. Göte Svan. Ska man ha i kaminen. På en sådan idrottart många
- 12.Trist färg tycker många. Däri hamnar maten du sväljer. Regementsmästerskap
- 13 Vackert träd med röda bär. Hans efternamn är "Anka".
- 14 På den kan man handla billigt. Att hålla i musik o marsch. Mister. Katt med tofsar.
- 15 Flicknamn eller brukar fåren vara. Rune å Ulla. Pojknamn. Inte ge utan ??
- 16 Här kommer Marit, Vera och Erik. Han hade hand om vapen, kulor och krut, mm.
- 17 Vackra blommor som kan ges som present. Finns på trädstammar.
- 18 Roddbåt. Görs när man tar bort olja på vägen, gift på marken, ohyra i skåpen, mm.

Skicka in orden med de skuggade rutorna.

Frågorna berör ord med två eller flera bokstäver

Regementsmarschen

(f.d. Fristadsmarschen)

Till minne av Älvsborgs Regementes marsch från Fristad Hed till f.d. I 15

Lördag 1 oktober 2022

Vår årliga marsch 18 km i mycket vacker nejd, bra och omväxlande marschväg längs Öresjöns underbara västra strand, med den härliga mjuka terrängen på Ryda åsar.

Start: Folkhögskolan i Fristad mellan kl. 09.00-09.45 **Mål:** f.d. I 15 Laddatorpet

Avgift: 100 kr. **Anmälan till:** kamrati15.se eller tfn 0705-25 57 77

Du anmäler dig vid starten och går direkt marschen

Bussar: Lokalbuss nr. 150 avgår från Resecentrum till Fristad station.

digitalt@tryck

DIGITALT & OFFSET • ORIGINAL & DESIGN

Grönbogatan 5 • 504 68 Borås

Tel. 033-12 24 10 • E-mail: digitalttryck@telia.com

www.digitalttryck.se

PROGRAM 2022

KUNGLIG ÄLVSBORGS
REEMENTES
KAMRATFÖRENING

JANUARI	1/1	NYÅRSMOTTAGNING
	13/1	ÖPPET HUS
	27/1	STORT FÖREDRAG MED ÅRTMIDDAG
FEBRUARI	10/2	ÖPPET HUS
	24/2	STORT FÖREDRAG MED ÅRTMIDDAG
MARS	10/3	ÖPPET HUS
	24/3	ÅRSMÖTE
APRIL	7/4	ÖPPET HUS
	23/4	ENDAGSRESA (VÅRENS RESA)
	28/4	STORT FÖREDRAG MED ÅRTMIDDAG
MAJ	5/5	ÖPPET HUS
	19/5	TORPAFTON
JUNI	6/6 – 12/6	ÅRETS RESA
JULI	STÄNGT	
AUGUSTI	11/8	TORPAFTON
SEPTEMBER	3/9	REEMENTETS DAG
	8/9 – 11/9	HÖSTRESA
	22/9	STORT FÖREDRAG MED ÅRTMIDDAG
OKTOBER	1/10	REEMENTSMARSCHEN
	22/10	HÖSTMIDDAG
NOVEMBER	3/11	ÖPPET HUS
	17/11	STORT FÖREDRAG MED ÅRTMIDDAG
DECEMBER	9/12	LILLA JUL

Detta program kan av oförutsedda händelser ändras. Var noga med att följa inbjudningarna som kommer på utskick före varje händelse.

Hjärtligt Välkomna till ett spännande år 2022.

Jan Andersson/Verksamhetsansvarig